

Пред почетак завршне фазе разбијања Југославије, 1986. године, „Цанкарјева заложба“ је објавила југословенско издање чувеног „Тајмсовог атласа светске историје“. Међутим, то издање није само допуњено картама које се односе на историју југословенских народа, већ су и неке оригиналне карте, супротно професионалним стандардима, биле прерађене.

Ваљда у духу званичне југословенске политике решавања националног питања, стручни тим словеначког издавача одлучио се да „мало“ коригује мапу која се односи на распоред европских народа у 19. веку. И то тако што су нације прокламоване од стране југословенских комунистичких власти од средине 40-их до краја 60-их година, и потом усиљеним темпом уобличаване од стране државе, пројектоване и у прошлост. Не треба ни рећи, и таква комунистичка национална политика и картографски менаџмент угледне словеначке задужбине, били су на штету Срба.

На горе приказаној оригиналној енглеској карти, јасно се види да се муслимани српског порекла, као и Црногорци, третирају у складу са оним што стварно и јесу, тј. као Срби.

С друге стране, упркос свим релевантним црногорским изворима, од званичног пописа становништва преко личних докумената и школских уџбеника, који говоре о српској националној припадности становништва независне Црне Горе, односно аустроугарским пописима становништва, који муслимане нису посебно исказивали већ су их уврштавали међу Србе и Хрвате, новопечени народи су дописани на словеначкој мапи.

Народ каже, тиха вода брег рони. То је тачно. Само ми понекад заборавимо да има разних врста брегова. Срби, не само што се углавном нису опирали политици разарања сопственог народа, већ јој обично нису ни придавали нарочит значај. Штавише, чак су и багателисали приче о црногорској и муслиманској нацији, односно прикривено су им се подсмевали као бесмислицама. Но, оне су мало по мало заживеле. Скоро сви муслимани српског порекла данас се осећају као Бошњаци, а велики део Црногораца је до сада посекао своје српске корене.

Да се вратимо на атлас. Ако је претходна картографска манипулација била у складу са званичном политиком, наредна ипак није. На карти која се односи на Балкан после распада Душановог царства, албански државни простор је знатно проширен. И то у време када није ни постојала некаква уједињена албанска кнежевина!

Додуше, измишљена велика албанска држава, ни према експертима Цанкарјевој заложби, није обухватила простор Косова и Метохије односно Западне Македоније, на које великоалбански кругови превасходно сада претендују. Но, зато је територија данашње Црне Горе укључена у „земљу орлова“.

Наравно, карта у британском атласу (приказана изнад овог пасуса) изгледа битно другачије. Српски државни простор, као што је било, обухвата и Црну Гору. Чак и када постоји нека политика позадина, Тајмс је сувише озбиљна кућа да би прочитим прекрајањем историје, отворено угрожавала свој кредибилитет.

Но, „Цанкарјева заложба“ ипак није Тајмс. Да ли се радило о демонстрацији симпатија према албанским сепаратистима, од стране појединих словеначких политичких кругова, или је у питању стварно била несхватљива грешка, тешко је рећи. Но, карта је имала, време је то показало, пророчку димензију. Макар начелно у вези са албанском експанзијом, а како ће конкретно проћи некада приморска српска земља, то нам остаје тек да видимо!

Међутим, нешто смо већ видели. Историјске карте не треба занемаривати, ни онда када прошлост не приказују на адекватан начин не. У ствари, баш тада их не треба потцењивати, јер можда приказују будућност за коју се неке снаге боре. Тако ствари стоје и са политичком картографијом која се односи на садашњи тренутак. А недавно нас је са интересантном мапом те врсте почастео „Хелсиншки комитет“ Соње Бисерко, и то на корицама књиге која је, без претеривања, у стаљинистичком духу испуњена мржњом према неистомишљеницима.

Србија, без Косова и Метохије, приказана је као санта леда која плута на води. И није примарни проблем у томе што на карти нема наже јужне покрајине, већ је то чињеница да се усамљене санте, које неким случајем морска струја однесе у нешто топлије воде, неминовно постепено истопе. А на карти се види да је Србија леденица без игде икога свога, далеко од хладних и ледом прошараних арктичких вода.

Није тешко претпоставити каква нас судбина чека према мишљењу твораца хелсиншке мапе, или макар какву нам будућност прижељују. А баш у време када је фамозни извештај постао актуелан, громогласно су почели да се чују захтеви за врло опширном, са много елемената државности, аутономијом Војводине. Чак и нешто блажи пакет аутономашких захтева, садржан у предложеном новом статуту Војводине, изгледа да излази из уставног оквира Републике Србије. Слутили све то на нешто већ виђено? Смемо ли сви ми, а поготово људи који сада одлучују о нашој судбини, да пасивно пратимо оно шта се са нашом земљом дешава?

* * *

Свака нормална држава предузме нешто када неко ради против њеног територијалног интегритета односно угрожава њен опстанак. Уосталом, у члану 50. Устава наше земље стоји: „Надлежни суд може спречити ширење информација и идеја ... ради спречавања позива на насилно рушење Уставом утврђеног поретка или нарушавања територијалног интегритета Републике Србије“. А зар приказивање већ делимично истопљене Србије, на начин који указује на даље топљење, није у функцији нарушавања њеног територијалног интегритета?

Навикли смо да од Соње Бисерко свашта чујемо. Па су многи већ и отупели од њених слатких порука, па им и смисао више не распознају. Осим тога, да се не лажемо, у овој

Опасне игре картографских пророка

Пише: Драгомир Анђелковић
уторак, 07 октобар 2008 20:27

земљи постоје привилеговане, заштићене особе које и моћни политичари избегавају и мрко да погледају, а камоли да им приговоре због непримерених поступака. Сувише су јаки глобални ментори наших заштићених сународника, чак и сада када су почела да им клецају колена. А нама је сувише мало поноса остало.

Ипак, после дужег времена, сви знамо ко сада истински влада овом земљом. Ко коси, а ко воду носи, а само се прави да је неко и нешто. Србија сада има председника, Бориса Тадића, у чијим рукама је непосредно, или преко партије коју предводи, усредсређена велика моћ. И од њега се очекује, ако не да се заузме да систем делује на законит начин у прилог заштите уставног поретка (а сви знамо да то није реално када се ради о заштићеним играчима), онда бар да се огласи.

Борис Тадић је дужан да осуди оне који изнутра прекрајају границе ове земље, и даље признате од огромне већине чланица УН, и који призивају даље несреће. Ако већ није сматрао за сходно и да осуди грубе насртаје на демократију од стране Соње Бисерко и њених сарадника, што стварање климе која погодује гушењу слободе мишљења и изражавања, на директан начин представља.

Колико год неко данас био моћан, од њега ће бити моћнији историчари који ће у наредним деценијама проучавати оно што се сада дешава, и који ће овековечити слику актуелних господара Србије. Шта би ми данас мислили о кнезу Милошу Обреновићу, да је у његово доба широм земље дистрибуирана мапа кнежевине без Источне Србије (нпр. припојене Румунији) или о Петру Карађорђевићу да је, макар и без формалног или неформалног протеста власти, неко пропагирао припајање Ниша Бугарској, односно захтевао готово државни статус за Мачву? На Борису Тадићу је да о томе размисли, ако којим случајем не осећа дуг према нацији и демократији, да и без тога исправно поступи! А надам се да осећа, само из неког разлога оклева!